

(NE)VYROVNÁNÍ SE S KOMUNISTICKOU MINULOSTÍ V EVROPSKÉM KONTEXTU

Mezinárodní vědecká konference k 35. výročí pádu komunistického režimu

Lichtenštejnský palác, 12. – 14. listopadu 2024

pod záštitou předsedy vlády ČR Petra Fialy

12. 11. 2024 (ÚTERÝ)

8:30 – 9:00 Registrace

9:00 – 9:30 Přivítání hostů – **Kamil Nedvědický** (odborný garant konference), 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR)

Zahájení konference, úvodní projevy

Ministr pro evropské záležitosti ČR **Martin Dvořák**

Ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů **Ladislav Kudrna**

Ředitel Muzea paměti XX. století **Petr Blažek**

9:30 – 10:00 Metodologické příspěvky:

- **Igor Lukeš**, profesor historie a mezinárodních vztahů na Boston University
(Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí pohledem historika
  - **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele ÚSTR
(Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí pohledem právníka
-

10:00 – 11:30

PANEL Č. 1

KONTINUITA A DISKONTINUITA PRÁVA PO ROCE 1989

Moderuje: **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů

- **Jiří Příbáň**, profesor Cardiff University, soudce Ústavního soudu ČR
Demokratická sebeobrana a hodnotový základ ústavního státu: historická úvaha nad zákonem o protiprávnosti komunistického režimu
- **Lubomír Müller**, advokát
„Válka soudů“ kvůli zásadě „ne bis in idem“
- **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele ÚSTR
„Dne 1. 1. 1991 nabyla účinnosti diskontinuita práva“, aneb problematika kontinuity práva očima alternativní historie
- **Alena Mornštajnová**, spisovatelka
Alternativní historie v literatuře

11:30 – 11:45 Přestávka

11:45 – 13:15

PANEL Č. 2

POLITIKA PAMĚTI A PAMĚŤ POLITIKY

Moderuje: **Ladislav Kudrna**, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů

- **David Satter**, zástupce ředitele TRS a vzdělávacích programů
Původ rusko-ukrajinské války
- **Tomáš Goláň**, předseda ústavněprávního výboru Senátu PČR
- **Břetislav Rychlík**, senátor, režisér
- **Petr Kreuz**, archivář
Vyrovnavání se s minulostí pohledem archiváře

13:15 – 14:15 Oběd

14:15 – 15:15

PANEL Č. 3
NA NAŠI SOUČASNOST VRHÁ STÍN MINULOST

Moderuje: **Monika MacDonagh-Pajerová**, vysokoškolská pedagožka na Anglo-American University in Prague a předsedkyně Rady ÚSTR

- **Igor Lukeš**, profesor historie a mezinárodních vztahů na Boston University
- **Alexandr Mitrofanov**, novinář
- **Martin Dvořák**, ministr pro evropské záležitosti ČR

15:15 – 15:30 Přestávka

15:30 – 17:15

PANEL Č. 4
KONTINUITA A DISKONTINUITA PRÁVA PO ROCE 1989 V EVROPSKÉM KONTEXTU

Moderuje: **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů

- **Doville Sagatiené**, prorektorka pro výzkum na Právnické fakultě na Mykolas Romeris University (MRU) a vedoucí výzkumná pracovnice na MRU
Symbolická spravedlnost pro sovětské oběti v pobaltských státech u Evropského soudu pro lidská práva
- **Davor Paukovič**, profesor na Fakultě médií a vztahů s veřejností na Univerzitě v Dubrovniku
Disputed Legacies: Croatia and the Memory of Communism
- **Ötvös István**, The Committee of National Remembrance of Hungary (NEB)
- **Jacques Rupnik**, francouzský historik a politolog, profesor na College of Europe v Bruggách (Belgie) a ředitel výzkumu na Fondation des Sciences Politiques v Paříži

---

17: 15 – 17:25 Přestávka

17:25 – 18:30

PANEL Č. 5

PAMĚŤ VE VEŘEJNÉM PROSTORU

Moderuje: **Andrea Seelich**, koordinátorka mezinárodní spolupráce ÚSTR

- **Vjedran Pavlakovič**, Profesor historie a kulturních studií na Univerzitě v Rijece, Chorvatsko.
Muralizace paměti: Graffiti, nástěnné malby a vyrovnávání se s minulostí v bývalé Jugoslávii
- **Lena Ens**, Bundesstiftung Aufarbeitung der SED Diktatur Berlin
Paměť potřebuje místa
- **David Hána**, odborný asistent v Centru regionální a politické geografie (RegPol) na Katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK
Pomníky ve veřejném prostoru Prahy jako konfliktní místa paměti
- **Martin Šmok**, OpenEye, z. s. Česká republika
„Tady chápeme věci jinak“

18:30 – 18:45 Shrnutí dne – **Kamil Nedvědický**

19:00 Slavnostní recepce pořádaná Ústavem pro studium totalitních režimů

---

13. 11. 2024 (STŘEDA)

8:30 – 9:00 Registrace

9:00 – 10:15

PANEL Č. 6

PŘÍKLADY VÝKONU SPRAVEDLNOSTI

Moderátor: **Petr Hlaváček**, ředitel Odboru výzkumu a vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů

- **Petr Placák**, Ústav pro studium totalitních režimů
Fízl ve vězení aneb popis jednoho případu
- **Zdeněk Kühn**, profesor právnické fakulty UK v Praze a soudce Ústavního soudu ČR
Trestní procesy po roce 1989
- **Celo Hoxha**, ředitel ATSH
The Position of Post-Communist Albania Towards the Crimes of the Communist Regime and its Victims
- **Jan Kalous**, Ústav pro studium totalitních režimů, Ústav paměti národa SR
Trestní postih pachatelů trestných činů souvisejících s omezováním lidských práv a svobod v komunistickém Československu – příklady.

10:15 – 10:30 Přestávka

10:30 – 11:00

PANEL Č. 7

PACHATELÉ A OBĚTI

Moderátor: **Jan Kalous**, Ústav pro studium totalitních režimů

- **Tomáš Sokol**, advokát, bývalý ministr vnitra
Potrestání či nepotrestání pachatelů komunistických zločinů
- **Mirosław Szumiło**, polský historik, IPN
The Question of Constitutional and Criminal Responsibility for the Introduction of Martial Law in Poland in 1981

- **Rolandas Račinskas**, ředitel Mezinárodní komise pro hodnocení zločinů nacistických a sovětských okupačních režimů v Litvě
De-sovětizace. Případ Litvy
  - **Daniel Kroupa**, politik
Snaha o diskontinuitu práva po 17. listopadu 1989
-

11: 00 – 11:15 Přestávka

11:15 – 13:00

PANEL Č. 8

VÁLKA NA UKRAJINĚ Z HISTORICKÉ PERSPEKTIVY A VE VZTAHU K BUDOUCNOSTI. HLEDÁNÍ ŘEŠENÍ

Moderátor: **Martin Palouš**, filozof, právník, člen Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

- **Denis Bilunov**, zakládající člen Pražského ruského protivojenského výboru
Ruský politický exil: Aktuální stav, potenciál a omezení
  - **Taraz Kuzio**, profesor na Katedře politologie Národní univerzity Kyjev-Mohyla Akademie, Fórum pro zahraniční vztahy
Osa otřesů a ruská válka proti Ukrajině: Proč Ukrajina a Izrael bojují proti stejnému zlu?
  - **Evgenia Chirikova**, Open Estonia Foundation
Ukrajinsko-ruský konflikt: Kdo je na vině a co by se mělo dělat? Jak ruské antivojenské hnutí pomáhá Ukrajině?
  - **Liucija Mažylytė-Vervečkienė**, odborná asistentka na Institutu mezinárodních vztahů a politologie na Vilniuské univerzitě
Koncept „afterness“, zejména metodologické otázky související s pamětí, paměťovou politikou a interdisciplinárními studii paměti
  - **Don Ritter**, kongresman, předseda The Remembrance Society
-

13:00 – 14:00 Oběd

14:00 – 15:15

PANEL Č. 9

PROČ NEBYLA PO ROCE 1989 ZAKÁZÁNA KOMUNISTICKÁ STRANA A JEJÍ SYMBOLY

Moderátor: **Petr Blažek**, ředitel Muzea paměti XX. století, Ústav pro studium totalitních režimů

- **Martin Mejstřík**, bývalý politik
- **Hana Kordová Marvanová**, právnička, senátorka
- **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele ÚSTR

15:15 – 15:30 Přestávka

15:30 – 16:45

PANEL Č. 10

NEVYROVNÁNÍ S KOMUNISTICKOU MINULOSTÍ V ČESKÉ HISTORIOGRAFII

Moderátor: **Ladislav Kudrna**, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů

- **Ladislav Kudrna**, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů
Historický revizionismus versus primitivní antikomunismus, pouhé nálepky
nebo změna paradigmatu?
- **Jiří Mihola**, vedoucí katedry historie Pedagogické fakulty MU v Brně, člen Rady ÚSTR
K interpretaci každodenního života za komunistické totality v dějepisných učebnicích
a její percepci budoucími učiteli dějepisu
- **Jan Cholínský**, Ústav pro studium totalitních režimů
Česká historická paměť a historiografie po roce 1989
- **Ivo Cerman**, Ústav pro studium totalitních režimů, Jihočeská univerzita České Budějovice
Návrat komunistického „antisionismu“ v České republice: nezdár ve vyrovnání s Izraelem

---

16:45 – 17:00 Přestávka

17:00 – 18:15

PANEL Č. 11

DEBATA: JAK JE TĚŽKÉ TOČIT FILMY O KOMUNISMU

Moderátor: **Petra Jungwirthová**, vedoucí oddělení komunikace ÚSTR

- **Kristýna Vlachová**, režisérka
- **Vavřinec Menšíl**, režisér, ředitel 3Kina
- **Tomáš Mašín**, režisér
- **Petr Kopal**, historik

18:15 – 18:30 Shrnutí dne – **Kamil Nedvědický**

18:30 – 19:00 Přesun zvaných hostů do Lobkovického paláce

19:00 Gala Dinner v Lobkovickém paláci – pořádá The Remembrance Society

---

14. 11. 2024 (ČTVRTEK)

8:30 – 9:00 Registrace

9:00 – 10:15

PANEL Č. 12 VZDĚLÁVÁNÍ

Moderátor: **Petr Hlaváček**, ředitel Odboru výzkumu a vzdělávání ÚSTR

- **Petr Hlaváček**, Ústav pro studium totalitních režimů
Kultura paměti aneb Jak proběhla dekomunizace českého veřejného prostoru
- **Stanislav Balík**, děkan právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, emeritní soudce
Ústavního soudu ČR
Transformace právního řádu v 90. letech 20. století očima pamětníka a očima dnešního
studenta práv – několik úvah o předávání historické paměti
- **Jan Špringl**, vedoucí vzdělávacího oddělení Památníku Terezín
- **Murray Besette**, ředitel vzdělávacích programů The Remembrance Society

---

10:15 – 10:30 Přestávka

10:30 – 12:00

PANEL Č. 13 KOMUNISTICKÁ MINULOST A DNEŠEK

Moderátor: **Tomáš Malínek**, Ústav pro studium totalitních režimů

- **Aurimas Švedas**, ředitel Litevského historického institutu
Jak hovořit o sovětské minulosti ve 21. století: Kurátorská zkušenost výstavy „Trapped
(with Central Heating)“
- **Daniel Povolný**, Ústav pro studium totalitních režimů
Opomíjené oběti dne hanby i vzdoru 21. srpna 1969
- **Jan Cholínský**, Ústav pro studium totalitních režimů
Polské boje o minulost a přítomnost

- **Grigory Annuel**, ředitel Open Club International Dialogues
Odpovědi na otázky konference a více než sto let historie.

12:00 – 13:00

PANEL Č. 14

VYROVNÁNÍ S MINULOSTÍ JAKO DŮLEŽITÝ ASPEKT PRO SOUČASNOST

Moderátor: **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů

- **Edward Lucas**
Špatní lidé a jejich špatné nápady
- **František Neupauer**, Ústav paměti národa SR
Očami obětí
- **Petr Pithart**, docent právnické fakulty Univerzity Karlovy, bývalý předseda vlády ČR či
předseda Senátu PČR
Vyrovnání a Vyrovnávání
- **Rafal Rogulski**, ředitel European Network Remembrance and Solidarity
Mezinárodní dialog o historii – podpora při vyrovnávání se s minulostí

13:00 – 14:00 Diskuze

14:00 Závěrečné shrnutí – **Kamil Nedvědický**
